

S U B S U B S U B S U B

ՔԵՐԵՎԵԾԵ, ԸԶԳԵՅԻ, ԲԱՀՈՒՐԵԾԵ ԵՒ ԾՈՒՏՐԵԾԵ

Տարեկան գին կանչիվ զուռուշ 100 : Վեցամետայ գին դուռուշ 52 ½ : Եռամետայ գին 26 ¾ :
Հինգ ստորագրուոց գումացին մեկ օրինակ լրեա ձրի դիմուի տրուի :
Այս Հրաժարքը ամեն շաբաթ օրերը կը հրատարակուի :

Պաշտոն դուք բացած Լրագիրերուն ֆութային ծավալը առնօցին ջրայ է :
Իր շամին համար չուր մը հրատարակեց ու ցացց դիմով վճարել առցին 40 փարաք :
Նսրաւութ գրոց նաևու ցու մը ձրի է : Դաւ-բաւն եկած նամակներուն ֆութային ծավալը իրկուցց դիմով չլուրի :

ԲԱՐԵՎԱԿԵՐ

‘**T****b** **f** **B** **F** **T** **T** **L**, **0** **F** **f** **b** **f**

ՊՈՀՏԱ 2. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Ո՞եծաղօր տէրութեան զինուորական կարգին
մերաբերեալ քանի մի հարկաւոր բարեկարգութիւ-
ները մշտնչենաւորելու զօրաւոր սեպուած միջոց-
ներուն վրայօք մոռածուելու համար՝ մեծ աղարա-
պետ բարձրադասախիւ Ինձա փաշայն անցածները ա-
ռատագութ Կնքնակալին ծանուցական աղերսադեմքը մը
մը գրել էր ։ Ինքնակալը այս գրութիւնս կարդա-
լին և ասոր հարկաւոր մէկ բան մը ըլլալը վճռելէն
ետքը բարձրադասախիւ փոխարքային խրկեց ։ Հրաման
ընելով որ տէրութեան մեծամեծ պաշտօնատէրերը
ժողովուին ։ այս բաներուս վրայօք խորհելու բաւա-
կանութիւն ունեցած երեւելի մարդոցմէ յատուկ
ժողովիք մը բաղկացընեն ։ որ ՚ի գործ գրուելու
հարկաւոր բաները խորհին ։

Հրամանագիրը բարձրագոյն դուռը գալով՝
բարձրապատճեց փոխարքայն և տէրութեան մեծա-
մեծները խորհեցան և որոշչեցին որ՝ զինուորական
կարգի հրամանատարներն ալ նախարարաց հետ
գտնուելով մէկ ժողովը մը բազկանայ, որ առ այ-
ժը միայն կիրակի օրերը պիտի ժողվուին : Եւ այս
ժողովին թէ սկիզբը և թէ վերջերը որքան որ ժա-
մանակնին և ուրիշ գործերնին կը ներէ նէ, բարձ-
րապատճեց փոխարքայն և դենպետը (շէյխիսլամը)
և երբեմն փոխարքայութեւ պաշտօնը վարող բարձ-
րապատճեց Անուֆ փաշայն ալ ներկայ գտնուին :
Եւ այս ժողովին մշտնենաւոր խորհրդական պիտի
ըլլան բարձրապատճեց սպարապետին հետ խօժանելի
հուշը բարձրապատճեց Ջէթհի փաշայն, ասբուրան
փաշայն, և արդարութեան ատենին նախագահը,
և արտօնագիրն գործոց տեսուչը և եկամտից տեսու-
չը, և զինուորական ատեանին նախագահը, և ար-
քայական զօրաց սպարապետը (ասաքիրի խաստէ-
մուշիրի), և փողերանոցի տեսուչը, և նախակից կա-
յլը գիտութեան ժողովին գատաւոր Արիֆ էֆէնտին,
և ար-
դարութեան խորհրդարանի վճռատու (տարի
շուրա միւֆդիսի) . Ուիշափի է ֆէնտին, և բարձ-
րապատճեց փոխարքայի խորհրդակիցը (ասոր աղամ
միւտդէշարի), և զինուորական կարգէն ալ երեւե-
լի մարդիկ, բարձրապատճեց սպարապետին ընտրե-
լովք : Յիշեալ ժողովը իրեն այս որոշումը առաւատա-
գութ ինքնակալին ներկայացուցին, որ իսկայն հր-
քաման ըրաւ . և հրամանը ՚ի գործ դրուեցաւ :

— Զորեքշաբթիէն հինգշաբթի լուսնալու գիւ
շերը ժամը վեցին Պէջողլու բնաւած կոչուած թաղը
հրդեհ մը պատահեցաւ և տեւեց վեց ժամեն տւե-
լլ։ Այս միջոցին այն կողմերը և լէկ սօֆիի մէջը որ-
շափ մեծամեծ տուներ և խանութներ և Տաղապանել
կային նէ բոլորն ալ այրեցաւ։ Եցնպէս զալալա սա-
րայի բժշկականութեան գեղեցիկ գոպրոցն ալ զահ-
գնաց այս հրդեհին իւր մէջի բաղմածախ գործիք-
ներուն և այլ կերպ կերպ հնութիւններուն մեծա-
գոյն մասով։

— Իրարու ետեւէ եղած հրդեհներուն ատենը կառավարութեան մարդոց ձեռօք բննուած էաւ-
մածիներուն ձեռքին առնուած շատ ինչք կայ զայդի-
ելին գուռը : տէրերը կրնան իրենց ինչքը հսն գըտ-
նելէն ետքը իրենցը ըլլալը ստուգելով առնել :

— Ակնեշի դաւառին՝ Քալըն ազըլ ըստւած
գիւղէն Առևհամիշտ անուն մէկը՝ հրացանով հաճի
Ուստափտ անուն մէկը զարկեր մեռցուցեր է
Հաճի Ուստափային ժառանգներն ալ Օէնձի Ա-
լի անուն մէկուն տոտակ կուտան, կը հաճեցընեն,
յիշեալ Ուհամիմշտը մեռցընել կուտան, Այս բա-
նըս այն երկիրին դատաւորին առաջը դատաւառանով
ստուգուելէն ետքը այն տեղաց իլած և հաղարակա ըլ-
լալով մեծազօր տէրութեան հարցուեցաւ. Ա մին-

չեւ որ պատասխանը առնուի նէ՝ մեռյընողը և ա-
նոր թէլադիբները հսն զգուշաւթեամբ պահպա-
նութեան տակ մնացին : Բանը դենպեամին վճռա-
տուին (Փէդլայի) հարյուեցաւ . և վճիռ եղաւ
որ, [թէպէտ] Այու համետին սպանուելով արդարու-
թիւնը տեղը գտեր է , բայց հաճի Այուսդափային
ժառանգները դատաւորի առաջ իրաւունք չի պա-
հանջած իրենց գլխուն վրէժ առնելու ելած ըլլա-
լովին պատժապարտ են . և աւելի պատժապարտ
է Օլինձի Ալին , այն մարդը իր ձեռքորը սպանել-
լուն համար , ուստի Անդէշէի դատաւորին հրա-
ման գնաց որ հաճի Այուսդափային կնիկ մարդ ժա-
ռանգները կնիկ մարդոց համար յատկացած բանաը
դրուին մինչեւ տարի մը , և անոնց արու եղբայրը
խալիւ անուն՝ նոյն երկրին մէջ բառնիւն արուի մին-
չեւ տարի մը , և անկեց ետքը ազատուին : Ունաճի
Ալին ալ կրօսանդնուպօլիս խրկուի , որ հինգ տա-
րի թին կենայ :

— Տանիմառքսյի տէրութիւնը ուրիշ տէրութեանց երկիրները գտնուած գեսպանները վերցը նելլ յարմար տեսնելով՝ առենէ մը ՚ի վեր կասանե գնուպօլս գտնուող գեսպաննէն ալ նոյն պաշտօնի վերցած է . և հիմայ ոչ Օսմանեան մեծազօր տէրութեան քով, և ոչ ուրիշ տէրութիւններու քով Տանիմառքսյի տէրութիւնը գեսպան չունենալլ լսուած է :

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ. Մայիս ամսոցն սկիզբը Պարսկացից թագաւորը լույսը ըստուած պալատով գնաց, որ Դէհրանէն դուրս ամռուան բնակութեան համար որոշած է: Քանի մը օրէն ետքը նիվաբիւտ պալատը գնաց, և հոն ալ քիչ կեցաւ: Տաքութիւնը մէկն էի մէկ պատկանալիու ստիգեցաւ այս կողմերէն հեռանալ և ԱՅՃնիշի պալատը երթապ որ անցած տարի շնորհուեր էր Կալուրդ լեռան տակը:

Օտարալլեի պատգամաւորները և Եւրոպաց
աէրութեանց գեսագանները որ մոյրաբազոքը կը կե-
նային, և ամէն պաշտօնատէք մարդիկ, և հարուսա-
ներէն շատը ամէն տարի սովորութիւն ըրածնաւ-
պէս քաղաքէն ելան. և արքունեաց հետ կ'երթային
բայց ուրիշ տարիներ մըրսունիքը Ծիմէրանէն շա-
անդին չէր անցնէր, որ Դէհրանէն միայն երկու
փարսախո (կամ երկու ժամն Ճամբայ) հեռու է
լիս Ծիմէրան ըստւած. աւզը զուարձալի դաշտ մը-
է, շատ գեղեցր ունի. և ամէն մէկ գեղերան բ-
ըրտիքը գեղեցիկ պարտէզներ կան, յստակ ջրա-
առուներ կը վազեն. քարձը ծառ եր կան, որ տա-
կերնին նստալվները իրենց շուքովը կը զովացընեն

ուստի Ծիմերան գացողներն ալ գեղեցրը բնակելու
տեղը վրաններով այս ծառնոցները կը բնակին : Ե
պաշտպան տակը մինչեւ երկու ժամու չափ ճա-
քայ՝ առանկ գեղեցր են իրարու խիստ մօտիկ : Հ
ռուէն նայելու ըլլաս՝ ամէն գեղեցրուն տեսքը մ
կէն հիանալի գեղեցկութիւն մը ունի : Վաղարք
այս տեղերս երթալու, ճամբան գացող եկազները ը
ցուն են, ամէն մէկ բլուրի տակ մանրասկառներ
(չքրշինները) խանութիւնին կը բանան : Անկը պա-
ռական շիրազի դժմանդի կը ծախսէ, մէկարը խոր-
ուական տեսքու հաջողնու և ծանրիւ բութառներու

տեսակ տէսակ Տաճուննէր կը ծախէ Արդառիներուն
ֆը բերելու և առողջութիւննին տանելու համա-
թիւ մը անդին ուրիշ մը սառցով պայեցուց
ջուր ունի ։ անոր քամիլ պահանջ խանութ մը, տես
տեսակ չոր ուտելիքներութեցած ։ Ազահանու
խը, Քաղաքինու ձմերուկը, Ալիսի նուռը, Ա
րամիննէի խաղողը և Դէհանու գեղձը (ՃՇՓտալի
իրարու քոլ կը գտնուէին ։ Տէմավէնտի կարագ և
մէկ կողմէն ոչխարի խոշոր գմակները մէկ կողմէ
ամէն մարդու ախորժակին յարմար եկածը կը գը
նուի ։ Գանք քաղաքական լուրերուն ։

անհնազանդութիւն ըրաւ , հիմայ հաշիւը կառաւ
վարութեան լման տալէն ետքը մէկ մըն աւ չգալու-
մոօք Ուուսաց Երկիրը գնաց . և իր բնակութիւնը
Ոփիլսո պիտի հաստատէ :

Խօրասան գտնուած զօրքը բոլոր երկիրը ձեռքի
տակ առած են . կուիւ մը չկայ . ապստամբները խի-
վայի անապահներուն հարաւային կողմը թիւքքմէն
ներուն մէջ գացած են . և մեծ փափաքնին այն է որ
այն տեղը հանգիստ մնան , ետեւնին իշնող ըլլայ :

Հերադու կողմէն եկտծ լուրերը՝ կար Առւհամ
մէտ խանին համար ձախորդ են : Չմեռուան վեր-
ջին օրերը , երբ որ էօպակէններուն մօյմանէ և շիպ-
պէրզան ըսուած խանութիւնները իր իշխանութե-
տակը անցուցած ըլլալով կարգադրելու զբաղած եր ,
ուուրհանդակ մը լուր բերաւ իրեն , որ Հաղպարէ-
Քերիմտատ խանը , որ յաղթուեր և խօրասան փա-
խեր էր , իր ցեղէն քանի մը փախստականներ գլու-
խը ժողվը է , որ Հերադ քանտարիած էին և ան-
կեց փախան . և անոնց օգնութեամբը կոռեան վի-
ճակին տիրեր և գրեթէ բոլորովին աւրքշտըկեր է .
Խելքը կտրելով որ ամէն առեն պիտի չկընայ ձեռ-
քը պահել : Ուրիշ լուր մըն ալ առաւ որ , Շահ
Իշուէնտ խանը որ Համուն լցին քովին | տշջունիւ-
վէն բերդին հրամանատարն էր , քանի մը պէլուչի-
ներ գլուխը ժողվելով (որ Պէլուչիստան կը բնա-
կին) ; Ջէռուահ և Պարուա ըսուած գաշտային
երկիրները յափշտակեր աւրքշտըկեր է : Այս ան-
յաջող լուրերէս բռնադատուեցաւ արտորնօք զօր-
քը առնել և այս ապստամբներուն գտնուած եր-
կիրներուն կողմը երթալ . որպէս զի այդ խռովաշ-
յոց մարդիկը նորէն հնազանդեցընէ և երկիրը հան-
դարտեցընէ : Կը յուսար որ օգոյն խստութիւնը
անանկ չի մնար . և ինքը քիչ օրէն կրնայ հմտ հաս-
նիլ . բայց յուսացածին պէս չեղաւ : Բանի մը պէտք էր զօրացը մէջ առած էր . անոնք մէկիկ մէկիկ քո-
վէն զատուեցան . և այս ձախորդութեանս վրայ
այն ալ լսեց որ , նոր իշխանութեանը տակը առած
խանութեան երկիրներուն բնակիչները իրենց ան-
կախութիւնը նորէն ձեռք ձգելու համար ապրու-
տամբելով իրեն այն երկիրը պահպաննելու համար
ձգած աղուան զօրքը գրեթէ ամէնն ալ թուրէ ան-
ցուցեր են : Այս ապստամբութիւնը անով աւելի
ծանր էր՝ որ կար Առւհամմէտ խանը հիմակուան
վիճակին անհնար քան էր որ անոնք դասկէ :

Օքքը Ը կապէր զանէն Քուշը գացած ատենը
ձմեռը այնքան սասակացաւ որ, ձիաւոր զօրաց գլո-
րեթէ բոլոր ձիերը ջարդուեցան . ուտելիքները
հատան, և նորէն ճարելը անհնար էր . զօրքն ալ
շատ նեղութիւն քաշեցին . և վհատութեան աս-
տիճաննին չէր ներեր որ անօնք առնէ թշնամիի վը-
րայ քալեցընէ : Վերջին լուրերը հասած ատենը
շար Առու համմէտ խանը տակաւէն Քուշը նէն գուրս
ելած չէր . և ինքն ալ գէտ ՚ի որ կողմը երթալուն
և ինչ ընելուն վրայ տարակուսած մնացած էր : Վե-
ճակը հիմա բնաւ հաստատութիւն չունի . կը սպա-
ռաւորի իր երկիրներուն թէ Հարաւ . և թէ Հիւ-
սիս կողմը ելած ապստամբութիւնները նուածելու,
և իր աւերութեանը Հէրադ Այրաքաղաքին բընա-
կիչներն ալ հնաղանդութեան մէջ պահելու . որ ա-
մէն ատեն այս տեղացիք անիշխանութեան միտում
մը ունին :

Ծակետ այս գժուռարութիւններս պլըզմիկ բան
չեն, բայց շատ լամիկտ խանին ունեցած նիւռ
թական միջաներն աւ պլըզմիկ չեն. և իր վարպետութեամբը և խելքովը և հաստատութիւնովը՝ ՚ի
հարկէ, ուշ թէ կանուխ՝ թշնամիները կը յաղթէ :
Ապահան գաւառին կուսակալը Անրու Վահի
խան՝ այս օրերս կը հարկաւորի իր իշխանութեան
երկիրը երթալու և պախդիարիները զատելու, որ ա-
մէն տարի գարնան ատեն իրենց գժուռարամասց
լեռներէն. վար գաշտը կ'ինչնան. ձեռքերնին հա-
սածը կը յափշտակեն կ'առնեն իրենց լեռը կը քաշ-
վին : Դ անքը և կտրիմութիւնը և խոհեմութիւնը

գիտնալով հիմակուց կըյուսանք որ այս բարձրաստիճան պաշտօնատերը կարող պիտի ըլլայ ասոնքք զբապելու : «Պարսից տէրութեան կառավարութիւնն ալ ԱՇօդէմէտ Տէվլէթին մեռնելէն ետքը ասկէց յարմար մարդ մը չէր կրնար գտնել այս գտւառիս կու սակալութիւնը յանձնելու ,

Հարիւր հոգիի չափ պախտիարի, կէնճ Ալլ
խան անուն մէ կը իրենց գլուխ ունենալով բնակու-
թիւննին Պարս գաւառը հաստատած են Ապեր-
կուհին քովի բարձր լեռները : Քիրմանին Եկզուէն
և Շիրազէն՝ Դէհրան գացողները ասկէց պիտի
անցնին . ասոնք մօտ տեղի վրանաբնակներուն (կէօ-
չէպէ կէրուն) հետ բարեկամութիւն հաստատած են.
կարաւան մը անցնելու ըլլայ նէ ասոնցմէ կ'իմանան.
յանկարծ վրայ կը հասնին կը կողըպտեն, ինչքերը
կ'առնեն լեռը կը փախչին . և պահելու համար ա-
նանկ տեղեր ունին որ ձեռք ձգելը անհնար է :
Նիզամիւտ Տէվլէթ իտոնը քանի որ Պարս գաւա-
ռի կուսակալ եղաւ նէ՝ պախտիարիներուն բանը
գէցաւ : Այս կուսակալը գողերը հատցընելը իրեն
հաստատ դիտաւորութիւն բռնելով լեռները ձիա-
ւոր զօրք հանեց . գողերը անանկ վախի մէջ են որ՝
իրենց պահուած ծակերէն գլուխնին գուրս հանե-
լու չեն համարձակիր . ուտեղիքնին ալ քիչ է . ուս-
տի շատ տաեն շանցնիր, հարկաւ անձնատուք կ'ըւ-
լան : Ասոնց կամակից եղող և ուտեղիք տուող գե-
ղերուն ժետիւանէրն ալ վերցընել տուաւ կուսակալը,
և վրանաբնակներէն ալ ծանր տուգանք առաւ,
Ուստի ամէն կողմէն կուսակալին մարդիկ կուգան.
որ իրենց երկրին հանգստաւթիւնը անկէց Ճանշա-
լով չնորհակալ կ'ըլլան :

— թաւլը ժէն եկած գիրերը կ'իմացունեն որ Ծահին մեռնիլը ստոյգ է և տեղը իւր անդրանիկ օրդին պիտի յաջորդէ որ կը կոչուի Վէլիհադ — Ներք տին — Անրզա որ 18 տարեկան է և ամսոյս 2 ին թաւլը ժէն ճամբար ելեր է թէհ հրան մայրաքաղաքը երթալու : Մարպէճան գաւառին կուսակիալութիւնն աշ Վէլիլը — Քասիմ — Անրզաին յանձնուեցաւ :

— Պուբրէշն կը գրեն որ օսմանեան զօրաց ներք
մտած ժամանակը եղած փայքիկ պատերազմին մէջ
երկու կողմէն մեռածներուն և վիրաւորուածնելուն
թիւը վեց հարիւրէն աւելի է :

Ջուատ էֆէնախին և լաօմէր փաշան իրենց զօ-
րօքը Պուբրէշն ներս մտնալնուն պէս տեղւոյն կա-
ռավարութիւնը իսկայն փոխեր են և հրաման հա-
ներ են որ ամէն մարդ ձեռքի զէնքը տանի նոր կա-
ռավարութեանը յանձնէ :

Ի՞մասթ փաշն որ գլուխը 5-6 հաղար զօքք ու-
նի ամօյս 16 ին Խպրահիլէն Պուքքրէշ հասեր է և
իւր բանակը Քօլէնթինա կոչուած տեղը հաստա-
տեր է Քօլթրօջէնի դիմացը :

— Եշաշէն ալ կը գրեն որ Ուռուսի զօրքը որ 30 հա-
զար է Վալաքիա մտեր է և ի իտէր զօրապետը որ
այս զօրաց հրամանատարն է յայտարարական թղթով
մը ծանուցեր է այն երկրին բնակչացը թէ իւր պաշ-
տօնը այն է որ ապստամբութիւն քարոզող մարդոց
սանձ դնէ :

ԱՌԵՎԻՆ ԼԱԲԵՐ

ԳԱՂՋԻԱ : Հասարակաթետութեան սահմանադրութիւնը շինելու համար գումարուած մասնաւոր ժողովքին նախադաշներ էր Պ. Քումընէն և Ասիկայ մօտ օրերս մէկ պղղոտիկ տետրակի մը հրատարակեր էր տալագրութեամբ . որուն մէջ թէ ազգային և թէ սահմանադրութեան ժողովքներուն անգամ գլուխուող քանի մը էրեւելի անձանց դպեր էր : Անպատճեմքեր 8 ին սահմանադրաց ժողովքը գումարուած ատենը երբ որ Պ. Քումընէն նախագահին յատկացած տեղը կ'երթար նստելու , Պ. Քուպօն ելաւ և ըստաւ . ես այս ժողովցին անդամ ըլլալ յանձնառու չեմ ըլլար , քանի որ Պ. Քումընէն հոս է . որովհետեւ ասիկայ իր ընկերակիցներուն պատուոյն դպաւ . Պ. Ուառա ըստաւ . ես ալ ժողովցին բոլոր անդամներն ալ նոյն մօքին վրայ են : Այն ատենը Պ. Քումընէն ոտք ելաւ և ըստաւ անձնել է նէ այս պաշտօնէս հրաժարուիլ ինձի կ'յանայ : Յուուզմթերը ժողովեց . մնաք բարով ըստաւ գնաց և ազգային ժողովցին մէջն ալ գնաց նոյն օրը նէ՝ աղքային ժողովց անդամներուն համար յատկացած նստարանին մրտոյ չինստաւ :

— Եւսուտեմքերի 11 ին աղդային ժողովըն բանուորներուն բան բանելու ժամանակին տեւողութեանը վրաց խօսք ըլլալով վճիռ եղաւ որ ո՞չ տասն ժամ բանին , ինչպէս որ Պ. Դուի Պլան առաջարկեր էր . և ոչ տասն և չորս . ինչպէս որ մինչեւ հիմայ Վյուանսայի շատ տեղը սովորութիւն էր այլ միայն 12 ժամ . և ոլոր այս վճռոց հակառակ գործէ , և բանուորին ասկէց ելեւ ատեն բանեցը նել ուզէ , կամ բանուորը ասկէց քիչ բանիլ ուզէ առաջարկանք պիտի տան . 100 ֆուանքէն մինչեւ

1000 ♂n. a*ñ*g

Բանելու ժամանակին վրայ եղած խօսքերուն
կերպը Տ. Ախատուռ քահանայն ելաւ, որ աղջային
ժողովյան պատգամաւորներէն է, և Փարթիղու նո-
րընտիր արքեպիսկոպոսին եղացրեն է. առաջարկեց
որ, հասարակաց վերաբերեալ դա չը վրանին առնող
և բանեցընողները կիրակի օքերը գործարանին գո-
ցելու համար վճիր մը ըլլաց = Վարիայ կրօնական
պատուէր մը ըլլալէն զատ բանաւորներուն ալ հանդ-
շելու ժամանակ կուտար շաբաթը օր մը. բայց կը-
րօնական ըլլալուն համար ընդունելի չեղաւ. մէկը
ելաւ (Պ. Ֆլոքոն), առանձին խնդիր այս ժողովյան
մէջ առաջարկելը ամօնք է ըստաւ. ձախ կողմէն ալ
քանի մը հսկի պուաց. Կիրակի օրերն ալ հաց պի-
տի ուտեն : Պ. Դուռէ ըստաւ. որովհետեւ քանի
մը գործարաններ կան որ փուռներնին պաղեցընե-
լու չգտար. անոր համեմոր կիրակի օրերը գործարան-
ներն ամենն ալ բաց մնալու են : Պ. Պատօ լաքի-
պիէռ՝ կիրակի օքերը չըսնելը բանաւորներուն հան-
գըստութեան աղէկէ է ըստելուն համար տար խօսքն
ալ մոտիկ ըլլալուեցաւ. Պ. Լուան ըստաւ. գոնէ վար-
պետներուն ապապըրութ որ կիրակի օր բանել չու-
զողները չի բանադատեն բանելու : Վար ըրածին
քանի մը հօֆ-միտներ միայն պաշտպան կեցան. Պ.
Ռուտաօն, լըռու, և Քօնսիտեւան. բայց ժողո-
վը այս առաջարկութիւնն ալ մերժեց :

Ժաղավը լամբնապէն ետքը՝ կիրակի օր գործարան-
ներուն գոյսւիլը ու զաղ թէ հօֆ-միտնէր և թէ քը-
րիսանեայները խորհուրդ ըրին մէկ խնդրց գիր մը
ընել. տառադրութիւն ժողվէլ, և անիկայ աղջա-
յին ժաղավըն մասուցանէլ.

ԱՆԳՈՒԱ : Ինկիլթէռուայի Բլայմութք քաղաքին առաջը շատ նաև եր կը պատրաստուին, որ Իռլանդացի աղջիկներ պիտի առնեն Ավելիանիայի Բուդ Ֆիլիփ նուահանգիստը տանին . Լոթմալու աղջիկները պիտի ըլլան 14 էն մինչեւ 18 և 19 տարեկան, և բարքերնուն և պարկեշատութիւններն ուն համար ալլէ կ վկայութեիւն պիտի ունենան : Արոշեալ տեղ մը սահմանած են Բլայմութք . այս հեռաւոր Ճանապարհորդութիւնն ընել ու զոշ առջիկները առաջ հան կ'առնեն, քանի մը որ ամէն պիտանութիւննին հոգալով կը պահեն, և անկեց եաբը նաւերը կը գնեն կը խրկեն : Վմէն տարի աստիճանդիկ և աղջիկներ կ'երթան Ավելիանիա . և երթալու աղջիկները ամէնն ալ որբ և անսերունց և աղքատ ըլլալու են :

ԳԵՐՄԱՆԻԱ: Վրանքֆուդի աղջային ժողովոյն մէջ սեպտեմբեր 5 ին խօսք եղաւ Շրումիսյի և Տանիմառքայի մէջ եղած զինադադարման պահմաններուն վրայք : Պ. Տահլման՝ և ուրիշ շատերը ուղեցին որ ժողովը քննութեան առնէ զինադադարման յօդուածները, որ երկու տէրութիւն, Տանիմառքա և Շրումիսյա, միաբան հաւանութք սոսորագրեր և հաստատեր էին : Եւ մինչեւ որ ասիկոց քննութիւնէ Շլեզվիկ և Հոլլըդայն հրաման խոկուի որ գորրը հնան մնան :

Աւրիշները չեն ուղեր որ երկու աէրութեան
ընդունած, և մանաւանդ իրուսիայի թագաւորին
սատրագրութեամբը և կնքովը հաստատած գաշ-
նադրութիւն մը նորէն քննութեան առնուի. ա-
սով կ'ըլլաց որ իրուսիա ասկէց ետքը ինքնադրլուխ
կըորիէ լըմընցընէ Ըլէզիլիկու լիճը, և գերմանա-
կան տէրութեանց մէջ ծանր երկպատակութիւն
մտնէ: Ոմէ որ ըսին քննութեանէն ետքը զինադա
գարումը հերքել պէտք ըլլաց նէ՝ ինկիլիզն ու ֆր-
ուանարզն ալ կը վիրաւորին. որովհետեւ այս երկու
աէրութիւնս ալ գաշնագրութեան մէջ մտան. և
առան ու շուէտն ալ կ'ըստիպին յայտնապէս Տա-
նիմառքայի հետ միանալու մեղի գէմ. և Գերմա-
նիայի հիւսիսային երկիրները, որ արդէն Պալդիք
ծովուն վրայ ունեցած նաւահանգիստներնուն պա-
շարմամբը շատ զիստ կրեցին, ձեռաւգործնին դուրս
հանելու ձամքայ չի դանելով բալրութին կը կործա-
նին: Այս բաներէս զատ այն ալ մտածելու է ը-
սին, որ Ըլէզիլիկու բնակիչները գերմանական եր-
կիրներու հետ միանալին չեն ուղեր: Ո երջապէս
վիճակ ձգուեցաւ. 244 հադի ելաւ յօդուածները
քննուիլը և դօրաց ետ չի դառնալը ուղղը. 239
հոգի ալ այս բաներու չուղղները ելան:

Աւ յիրաւի ուղղողները շատուոր էին, բայց քազաքան տնտեսութեան մէջ եփուն մարդ չի կար մէջերնին, կամ խիստ քիչ էին. նախարարները առ մէնն ալ չուղղողներէն էին. և ուղղողներուն ըսածք քալելէն կը հետեւէր նախարարներուն խորհրդարանին փոխութիւն. ուստի բոլը նախարարները և տէրութեան դիւանադպիրները մէկէն, նախարարաց նախագահն ալ հետերնին, իրենց հրաժարումը կայսերութեան ընդհանուր տեղակալ Յովհանն նէս մեծ դքսին տուին. այն ալ ընդունեց, և Պ.

Տահլմանին ապսալրեց որ նոր նախարարներ ընտրեւ : Այսոր ընտրած նախարարները ասսնք են : Պ. Առւրմ, արտաքին գործոց տեսուչ : Պ. Տէ Հէրման, ներքին գործոց տեսուչ : Պ. Քօմքէս, եկամտից տեսուչ : Պ. Խայէրն գնդապետ, պատերազմական գործոց տեսուչ : Առջի բերանը | իխնօվազի իշխանը արագին գործոց, և Պ. Խէռք վաճառականութեան տեան տեսուչ ընտրուեցան . բայց երկուքն ալ չընդունեցին :

Ա Խ Ս Դ Ի Բ Ա : Ա ի է ն ն ա յ ի օ ր ա գ ր ի ն ս ե պ տ ե մ բ ե ր
Դ հ ր ա տ ա ր ա կ ա ծ թ ի ւ ն ը ն մ է շ ա յ ս յ օ դ ու ա ծ ը ս կ ա յ :
« Խ ա ղ լ ա ղ ը ւ թ ի ւ ն ը ն ո ր է ն հ ա ս տ ա տ ե լ ու վ ր ա յ օ ք
Ա ս ու տ է ն ի ա յ ի թ ա դ ա ւ ո ր ի ն հ ե տ ե ղ ա ծ խ օ ս ա կ ց ու
թ ի ւ ն ն ե ր ը ե ր կ ա ն ք ա շ ս ւ ք կ ր լ ա ն : Ա մ ի ա յ ն կ ա յ ս ե
ր ա կ ա ն կ ա ռ ա վ ա ր ու թ ի ւ ն ը պ տ շ ա ծ է ո ր Լ օ մ պ ա ր
տ ե ա ն Վ է ն է տ ի ե ա ն թ ա դ ա ւ ո ր ու թ ե ա ն ն ո ր կ ա ր
դ ա դ ր ու թ ի ւ ն ը շ ա տ շ ո ւ շ ա յ ը ն է . և մ օ ս ե ր ս ա յ ս մ ը տ
ք ո վ ո ս պ ա տ ք ա մ ա ւ ո ր ն ե ր պ ի տ ի կ ա ն չ է Վ է ր օ ն ա , ո ր
ա ւ ե լ ի խ ո հ ա կ ա ն ա ղ ջ ա տ ո ւ թ ե ա ն ս կ ր ը ա ն ց հ ա մ ե մ ա ս
ե ր կ ր ի ն ա պ ա գ ա յ կ ա ռ ա վ ա ր ու թ ե ա ն ը ս ա հ մ ա ն ա դ
ր ու թ ի ւ ն ն ե ր ու ն վ ր ա յ օ ք մ ի ո ք պ ի տ ի հ ո դ ն ե ց լ ն ե ն
ա ն ա ն կ ո ր ա զ դ ու թ ի ւ ն ն ա լ լ պ ա հ ո ւ ի , Վ յ յ ս պ ա տ ք ա
մ ա ս ո ր ն ե ր ը ա ղ ջ ա տ ո ր է ն պ ի տ ի լ ն ո ր ու ն ի ն . և թ ի ւ ե ր
ն ի ն պ ի տ ա ֆ հ ա ս տ ա տ ու ի ժ ո ղ ը լ ի գ ե ա ն ն թ օ ւ յ ն հ ա մ ե
մ ա ս : Ն ե ր ք ի ն կ ա ռ ա վ ա ր ու թ ի ւ ն ը պ ա ր զ ի տ ա լ ա կ ա ն ս
պ ի տ ի ը լ ա յ » . Վ յ յ ս յ օ դ ու ա ծ է ս կ ե ր ե լ ի ո ր՝ Վ ա
դ ը բ ի ա յ ի կ ա ռ ա վ ա ր ու թ ի ւ ն ը հ ա շ տ ու թ ե ա ն մ ի ջ ն ո ր դ
ե ղ ո զ տ է ր ու թ ի ւ ն ն ե ր ու ն ը լ ն ե լ ու շ ա տ ք ա ն պ ի տ ի չ ի
ձ ր դ է . ը ն ե լ ի ք ն ե ր ու ն մ ե ծ մ ա օ ր հ ի մ ա կ ու ց կ ա ր գ ի ն
դ լ ն ե լ ո վ .

— Վրանսըզի ի-հեծ օրադիրը կը դրէ , կարծեմք
թէ հիմայ աղէկ սորմած պիտի ըլլամք թէ Վրան-
սայի միջնորդութիւնը ինչ պայմաններով ընդունե-
լի եղած է Վիեննայի ազգունեացք . Աւտրիան ի-
դալիայի մէջ ինչ երկիր ուներ նէ՝ թէ Խօմարատիա,
թէ Վիեննէտիկ , և այլն , իրեն պիտի պահէ առաջ-
կու պէս . Այս գաւառներս առ անձին կուռավարու-
թեան սահմանագրութիւններ պիտի ունենան : Պա-
տերազմին բոլոր ծախքը Վառաւէնիան պիտի վճարէ-
և թէ որ այս պայմաններուն դործադրութիւնը
Վառաւէնիայի կողմէն արգելք մը գըտնելու ըլլայ
նէ՝ զինագագարաման որոշուած ժամանակը լըմբննա-
լուն պէս պատմերազմին նորէն սիրափ սկսի : Խնկիլիզի
կառավարութիւնն ալ որսակի յայտնած է՝ որ Վլ-
ուուանսայի և Էւստրիայի մէջ կափւ բացուելու ըլլայ
նէ՝ ինքը կատարեալ չէզոյցութիւն պիտի պահէ :
Լուս Բալմէրագօնը ըսած է որ՝ անսարակուսելի
կերպավ աեղեկութիւն առած եմ որ՝ ֆռանսըզը
սահմանէն անդին անցնելուն պէս Ուսւաը զօրքով և
ստակուլ Աւտրիայի օգնութիւն պիտի տայ :

ԱԵՀԱՍՏԱՆ : Բազմէնէն Պրէպառ երթալու
մէծ ճամփուն վրայ՝ Բաղէնէն եօմն միջն հեռու
Ըմբէդ անուն քաղաք մը կայ . Բրուսարայի թա-
գաւորին հրամանաւը ոգոսասս 29 ին օքը այն քա-
ղաքէն նոր զօրք պիտի գրաւեր : Հարիւրի մը չափ
լէհցի երիտառարդներ՝ ձեռքերնին մէկ մէկ իլուսն
առած՝ վրայ հասան . և մէկ կորւ մը սկսաւ : Քա-
ղաքապետը աշխատեցաւ հանդարտեցընելու , բայց
բան չի կրցաւ ընել . քաղաքապահ զօրքը կանչել
պէտք եղաւ . լէհցիները ասոնց ալ չի հնազանդե-
ցան . Այն առենը լանդիլէկը բառւած զօրքէն խումբ
մը մարդ բերուեցաւ . որ բարեկարգութիւնը նո-
րէն հաստատելու շատ աշխատեցաւ . և դանակի և
պէտք գործածել ալ հարկ եղաւ : Քանի մի հոգի
վիրաւորուեցան : Խուռակարներուն գլխաւորները
բռնուեցան :

ԲՐՈՒՏՍԱՅ : Միլէզդայի Ուագիստօն քաղաքէն
երկու մզսն հեռու մէկ բերդ մը կայ Հօլին ա-
նուն , որ անուանի Պ. Ուօշիլսին առաջուածքն է :
Մեսպումքեր 4 ին շատ մը գեղացիներ մէկ ըլլուլով
այս բերդիս վիսայ գացին , ներս մտան . կովուալու-
ցին և կրակ ձգեցին : ՈՇջը որբան արձանագրու-
թիւններ , յիշտատակագիր , և ասոնց պէս բաներ
կար նէ՝ ամէնքն ալ կամ այրեցան կամ գտղուեցան :

ՍՊԱՆԻԱ: Օդուասս 20 ին Հիրո օնա քաղաքէն գրուած լրւրերուն նայելըն՝ որ ֆուանսըզի օրադիր մը կը հրատարակէ, ապստամբները այս օրեւրս արտաքոյ կարգի շատնալ և զօրանալ մը ունին։ Առաջիւ պէս քանի մը հոդի խումբ խումբ եղած լեռները այրերուն կամ անտառներուն մէջ պահուած չեն կենար հիմոյ. այլ օրինաւոր զօրքերու վաշտ կաղմած են, հագուստնին աղէկ. զէնքերնին աղէկ. կարգադրութիւննին աղէկ. որ կօղմը ուղղեն նէ կ'երթան. կը կոռուին. և իրենց կեցած տեղերն ալ կը պաշտպաննեն թագաւորական զօրացը գէմ։ Առաջ թագաւորական զօրքերուն գանուած տեղերէն կը փախչէին. հիմոյ չի փախչէն զատ՝ անսոնց

կալն ալ նոյն ծանօթութիւնը բառեր է Դմիելվռա
յի կառավարութեանը, և այն ալ իմացուցեր է որ՝
տպրուատ չունեցող փախառականներուն պիտի տրը-
ռը ի գուանսըլի տէրուել կողմէն օքը՝ 75 անդիմ (135
փարայի չափ), և իրենք գացած տեղերնուն քնա-
կիչներուն տունը պիտի բնակին, որ տան վարձք տա-
լու չի պարագաւորին։ Եւ այս լուրիս վրայ արդէն 132
հոգիէ բազկացեալ խումբ մը Վրանսաւանցած են։
— Օ ու իցցէրիի ընդհանուր կառավարութեան
հիմակաւան ծանր և պրաճուք գործերուն մէկը՝
հելլինտեան դաշնակցութեան դաշնիքը նորոգելին
է, որուն առափերանքի կամ մասնաւոր դաշնակ-
ցութեան կոիւր լըմբննալիէն ետքը ձեռք դարկին,
և մինչեւ հիմայ աշխատեցան բան մը չինեցին
բայց հիմա դժուարութիւնը այն շինածնին հասա-
րակութեան ընդունել տալուն վրայ մնաց։

Ուռի գաւառին բնակիչները գրեթէ միաբան այս նոր դաշինքը մերժեցին . միայն 30 հոգի գըտնուեցաւ ընդունող : Վայէ գաւառին բնակիչներուն մէջ ասանկ բաներու վիճակ և հաւանութիւնամ անհաւանութիւն տալու իրաւունք ունեցող 19,000 հոգի են . նոր դաշինքը ընդունուղներն են 2,741 . չունեցողները 3,539 : Դուռկօվի գաւառը 20,000 վիճակ տուող ունի . ընդունողներն են 13,384 . չունեցողները 2,054 : Աւնդէ ու վալունի ժողովուրդը գրեթէ միաբան՝ նոր դաշինքը մերժեցին : Եւ Նիտվալս ըշխանակին ժողովը վճռեց ալոր նոր սահմանադրութիւնը բնակ ընդունին : Ըստաքին Արքէնցէլ գաւառը ընդունեց : Դուխուրի գաւառին կառավարութեան խորհրդականներուն մէծ ատեանը վախցաւ այս բանիս վրայօք հասարակութեան կամքը հարցընեւու . իր մասնաւոր հեղինակութեամբը ընդունեց : որսվ բոլոր Օռւիցցէրիի ընդհանուր ազատութեան և իրաւանցը մերաբեր եալ սահմանադրութիւնը մը ընդունելուն առաջին գործը եղաւ սահմանադրութեան հիմք քակելը : Ժողովարդին չի հարցընելով ժողովրդեան կողմէն ասանկ բան մը ընդունել կամ ընդունիլը ժողովուրդին իրաւունքը չի ճանչնալէ :

Ա ԱՎԿԻ ԱՆԻ ԱՅ : Ֆիլէմէնկները . Պալլի . Կղզին
վրայ պատերազմի ելան , որ Դավա կղզին արեւելք
եան ծայրէն միայն մէկ նեղուցավ մը զատուած է ,
որ Պալլիի նեղուց կ'ըսուի , և Պատավիա քաղաքէն
չորս հինգ հարիւր մղն հեռու է : Ճամանակ մը
կայ որ այս կղզւցոյ բնակիչները աւազակութիւն լ-
նելով Ֆիլէմէնկի վաճառականութեանը վնաս կր-
բերեն : Ֆիլէմէնկները յունիս ամսոյ մէջ սկսան
իրենց պատերազմական գործողութիւննին . Եակա-
ռաճաւ բերդին վրայ . Հ200 զօրք ցամաքը հանելով ,
որոց շատը եւրոպացի հետեւակ զինուածներ էին :
Ուումբը բերդին պատը մէկ զիեւն ծակելով՝ խումբ
մը զօրք այն կողմը վազեց որ բերդը անկէց առնեն :
‘Երս մտան . բայց ներսը ամէն կողմէն բերդը պաշտ-
ովանելու : պատրաստ մարդիկ կային , որ սանտիկ
կուուեցան : ‘Երս . մտնողները գրեթէ ամէնն աւ
ջարդուեցան . և դուրսինները շատ մարդիկ կար-
սընցընելով ետ դառնալու ստիլուեցան : Ո՞էկ մըն
ալ վրայ յարձակեցան , և բան չի կրցան ընկէ : Այն
ատենը բերդին մշջինները ելան դուրս , և Ֆիլէ-
մէնկներու վրայ յարձակեցան . ֆիլէմէնկները աղէկի
կարդով և իրենց խումբերուն քառակուսի ձեւ տա-
լով ետ քաշուեցան . 11 զինուարական հրամանա-
տար , և 256 զինուուոր կարանցուցին իրենցմէ : Ո՞ւ-
կիանիայի ընդհանուր կուսակայէն օգնութիւն ու-
ղեցին . այն ալ գրեց որ այն տեղի կոիւը ձգեն ,
զօրքը Պատավիա դառնան :

THE GOSPEL

Աամսկին Պատրիարք Տ . Մատթէոս սրբազն
արքեպիսկոպոսին արժանաւոր յաջորդ մը ընտրելու
համար անցեաւ շաբաթ օր աղդային ընդհանուր
ժողովը մը եղաւ պատրիարքութանը , ուր հրաւիր
եալ էին մէկ երկու հարիւր անձինք թէ եկեղեցա
կան և թէ աշխարհական . որպէս զի ամէն թաղի
եկեղեցիներուն կարգաւորնէրէն և ամէն եւա-
ֆի կողմէն մարդիկ դատնաւելունոր Պայմանագրի ընտ-
րութիւնը բարձր ազգին հաւանութեամբը եղած
ըլլայ , բայց այն օրը ժամանակը չի ներեց որ ասանկ
երեւելի ընտրութիւն մը երկու բարձր խորհելով
ըլլայ , ուստի երեքշաբթի օրը գարձեալ ընդհա-
նուր ժողովը մը եղաւ և այն օրը Ապրովանու մ-
ուածնորդ գերազատիւ Յակոբոս արքեպիսկոպոսը
կատանդիուալուսոյ Պատրիարք Ընարուեցաւ և այս
ընտրութիւնը բարձրագոյն Վիւան ծանսց աղդային
գերագոյն յաղալը ըստ օրինիք
— Կեսարիային հետեւեալ տեղեկութիւններս
առնիք , որ օգոստոսի 7 ին գրուած են :

Վեղարիսյ սուրբ Խաղաղեամբ վանքին մօտաւոր

Ղվքերէ գիւղը մէկ գէղեցիկ դպրատուն մը չին
ուեր է : Ենթքը յիշեալ նամակը այսպէս կը նրկաց
բագրէ : Չմեռը տղոց նստելու համար պատրաս-
տուած տեղն մէկ ծայրը պատշգամբ (շահնիշն),
և հնի գրագիր և եկեղեցական երաժշտութիւն
դաս-առնող տղոց համար աստիճանաւոր որոշած
աեղմը : միւս ծայրը մէկ վայելուց սենեակմը, որ
վարժապէտին համար յատկացեալէ . միանգամայն
և դասարան ալէ : Քերականութիւն կարդացողները
հնե դաս կ'առնեն : Համար արքայական ու համար
Ամառը տղոց նստելու համար երեք համ պատ-

նակէ . բայց ինքն ալ որպան որ տղայոց դասատու-
ութեամբը զբաղած է նէ՝ իրեն միակն ալ տակաւին
հարստացընելու կը նայի չգիտցած բաները սորվե-
լով . և այս բանին համար իրեն յոտուեկ ճարտարա-
նութեան դասատու ունի արժանայարդ Եղիա վար-
դայեալը , որ սուրբ Այարապետի վանքին բնիկ միակ
բաններէն է :

Տանիկ առաջ լաւագ նոր քերականութեան սկսած

Տասն լւ չորս տղայ առ քերպարանութիւն պահած են, եկեղեցական երաժշտութիւննին ալ ըստ կարգի է: Անացածները տակաւին պարզ ընթերցման մէջ են, և անկեղծ կը դրուցեմ կ'ըսէ նամակը դրուց, որ ազատական արուեստից և գիտութեանց լարմար աղէկ տղայք ելլելու յօյս կայ այս դպրաւ:

მოისახება და მოისახება მარტინ გულაძე და მარტინ გულაძე

Աշոքը բայս սորդութւ գիտակութւ-ը շք-ը
Ա Յշեասունի չափ ալ նորահաս աղջիկներ գրագի-
տութեան, և ուսման կը պարապին . և աղջկանց
յատիտցեալ դպրատուն մը չգտնուելով գիւղին մէ-
ջը, մաքրակրօն Տէր Սուեփան քահանայն այս աղջիկ
ները իր տունը կը ժողվէ, և ինքը պէտք եղած դա-

սատուռութիւնը և վարժութիւնը կ'ընէ : Աղջիկե
ներուն ըստ պատշաճի վարժութիւնը կը յուսամբ
որ չափազանց մանր տղայքը դպրատունը լեցընէ,
լրւն անպատեհութիւնը կը վերցընէ : որովհետեւ
խիստ մանր տղայք դպրատան մէջ չէ թէ միայն բան
է ի առ առ

չեն կրնար սորվիլ, այլ և սորվողներուն ալ արգելէ
կուասն, դպրատանը կառավարիչն ալ ծանրութիւն
են, թէ որ անոնց համար առանձին տեղ և խրնա-
մածու ըբլունութիւնէ: Բայց տղզ ալ խնամք ընսով
իրենց ծնողքներէն աղէկ չկրնար ըլլաւ, մինչեւ որ
հինգ տարին անցնին, և բան սորմելու բաւական
ունան: Եսու որ կարգալու հետեւոյ աղջիկները մեծ

նան, և գպրատուն երթալրու ժամանակնին անցնի
իրենց տունը գըտնուած մանր աղջյուրը կրնան վար-
ժել. և մայր ըլլան նէ իրենց տղօցը վարժութեանը
իրենք անձամբ ձեռնհաս կը գըտնուին. Ուսմա-
հաստատուն հիմն ձգելու համար շատ մեծ օդուա-
կընէ աղջկանց ուսումնական ըլլալը. որ եաքը ի-
րենց պարտականութիւնն կը սեպեն իրենց տղյուրը
ըստ պատշաճի վարժելու. և գպրատուն խրկած ա-
տեննին աւ վարժապետին մեծ օդնութիւննին կը
համենի. անոր աշխատութիւնը իրենց զաւակներու
վրայ թեթեւցընելու.

— Պարբատուն մըն ալ նոյն կեսարիոյ վիճակին
թաղասո գիւղին մէջ շնուել տուերէ Կիւլպէկեա
աղնուազարմ մահտեսի Կիւլափի աղացն իւր ծա
խիւքը : Համբարձման օրը՝ այս դպրատանս շենքին
քարի վերաբերեալ դորձերը լամբնցերէ բայց փայ
տաշշնուեքը (պիւրիւ իշնուը) տակաւին մինչեւ այ

օրբս . (օդաստոս 7) , լըմբեցած է , և է ի աղջկ աղբա
կայ . Աստուծավ երբ որ , ասոնք լըմբննան նէ , աշնա
մէջ վարժապետ կը դրուի ; և տղաքը կը ժողվուի
կըսկսին կարդապիս :

Վկեզեցիին շրջակայ տեղերը ընդարձակ ըլլալսկը
դպրատուեն ալ որ նոյն տեղին վրայ շնուռած է , բա
ւական բնդարձակութիւն ունի . հիւսիսային կող

մէն եկեղեցւոյն և գլորատան տեղերը իրարմէ զա-
տելու համար պատ մը քաջուեցաւ : Վյն պատե-
դուռ մը կա , և գըլոնէն ներա 12 աստիճան պան-
դուղքով լիւր կ'ելլուի գլորատան տեղու : Դարձատա-
տէն կողմը տասնական տասն . և հինգական կան-
գուն լայնութեամբ պարտէ լէ . և չենքը այս կեր-
պով է : Դարձատանը դոնէն ներա մըտնութելուն պէ-
գաւիժ մը ասոր մէջէն երեք կամարի վրան . հաս-
տառած մէկ սրահ մը , որուն երկայնութիւնն
18:1/2 կանգուն . լայնութելը 9:1/2 կանգուն . և բարձ

բութիւնը՝ 10 կանգունի չափ՝ 12 հատ խոչըր լրեած սամունեներ, ունի ։ Պատիթին աջ կողմը մէկ մեծ սենեակ մը, որ պարակ զին վրայ կը նայի ։ և ձախ կողմը մէկ ձմեռուան սենեակի մը, մէջը վառարանով։ և այս սենեակին քով մէկ միջնասրահ (մասկէն) մը ասկէց վեց ոտք սանդուղքով վեր կ'ելլուի մէկ ընդարձակ սրահ, որ բարձր դպրատանը երկայնութիւնը պատաժ, և վեց սիւնի վրայ շինած է։ Պարատանը չորս պատուհանները այս սրահին կը նային, և սրահս ալ պարտէղին վրայ կը նայի, առառունէ մինչեւ ժամ 3՝ այս սրահըս արեւ կը դրացի, անկէց ետքը շուք է, և օդը շատ աղցէկ է։ Դպրատան մեջ զանատունին երկու պատուհանին քովը մէկ մէկ գրարանուն ալ շիներ են, և գեղացիներէն քանի մի հոգ գին գին գրատունը բոլորովին պարապ չգտելու համար քովերնին գտնուած գրեթէն քանի մը գիրք դրաբատան ընծայ տուեր են. բայց աղայոց ուսման յու ռաջադիմութեանը հարկաւոր եղած գիրքերէն պահանութիւն ունին, ինչպէս են քերականնութիւն, բառապատճեն, աղնուածարմատ, կարդալով, կը խանդաղատի կիւլպէկեան աղնուած զարմաղային աղգասէր ջանիցը վրայ, և կամք ընէ մէկ երկու կատը գիրք յիշեալ գպրատանը նուիրելու մէծ սիրով և չնորհակալութեամբ կ'ընդունին։ կիւլպէկեան մահանեսի կիւլպափի աղան գպրատանը նիւթական շինելը հերիք չեպելով՝ մշտնջենաւոր մնալուն աւելի ջանք մը ունեցաւ. գըրաբատանը հաստատուն կալուած չնորհեց առայժմ իրեն կիւլպէր քաղաքը ունեցած մէկ մարդուն, որ առ

բեկան 800 զուռուշ եկամուտ կը բերէ : Յոյս կայ
որ՝ երբ որ դպրատունը քայցուի նէ յառաջադիմու-
թիւնը տեսնելով, և տարին 800 զուռուշը քիչ գա-
լը ՚ի փորձոյ հասկընալով, իր աղքասիրակիան եռան-
դը առաւելքորբնիք . և դպրատունը թէ իրմէ . թէ
ուրիշներուն ձեռնատու ըլլացնվը հաստատուն եկա-
մուտներով ճոխացընէ , որով իւր անունը անմահ կը
մնայ , և իւր փառաւոր նախնեացը և աղքատոհմին
յիշատակը իր անմահական գործովը աւելի եւս կը
փառաւորէ :

տուն տւանդութիւն մը կայ , որ հայկազուն Ուշառունեաց երեւելի ցեղէն , և մասնաւորապէս ան ուանի Վարդ պատրիկին տոհմէն են , որ թէ ոդ օրու Ուշտունի իշխանին տղան էր , և հայրը մեռնելէն ետքը՝ Քրիստոսի . 654. Թուին՝ ազգին համաձայն ընսրութեամբը ազգին ընդհանուր սպարապետ եղաւ . և վեց տարի այս պաշտօնը վարելէն ետքը 660 թուին բոլոր աշխարհական պաշտօններէ հրաժարելով քարեպաշտութեան գործքերու միայն պարապելով ժամանակը անցուց : Այս երեւելի մարդուս իիշխանիը այս տոհմին մէջ կը մշտնչենաւորի իրենց մականունովը . որովհետեւ կիւլուի բառը՝ Վարդ պարդին բառերուն ճիշգ տաճկերէն թարգմանութիւնն է : Այսրպէսան քաղաքը բնակող կիւլուններուն հօրեզք օրորդի են . որովայս ցեղը հայկալնեանց սինուն հին ցեղերուն մէկը կ'ըսա :

— Թօսքանացի տէրութեան կողմէն Կրտտանդը
նուպօլիս վաճառականի նաւուց տեսչութեան
պաշտօնիւ (Քաբէրտան Գի Բուրու) Կրտտանդնու պօլիս
բնակող Պ. Շիօվաննի Պագիստա Խալիջի , որ երե-
ւելի ուսումնականներէն ըլլալսւն համոր Ճեմարա-
նիս թէ գաղղլական լեզուին քննութեանը և թէ
պարգեւարաշխութեան հանդէսիններկայ գանուեւ-
լու համար յատուկ հրատերական տպմակով հրա-
ւիրուած էր , սեպտեմբեր 14 ին (2 ին) գրած մէկ
յատուկ նամակով մը ուրախակից կ'ըլլայ Ճեմարա-
նիս մեծապատիւ խորհրդականներուն և աետու-
ներուն և ուսումնապետին և դասատուներուն , որ

աշխատութիւննին պարագ չէ գայցեր, ամէն աւսակ դժուարութիւններու յաղթելով ուսանեղները վերջապէս ասանի անակնունելի աստիճանի մը հացուցեր են : Առաւելապէս անոր շատ կը հաւնի գրյն մէջ, որ ուսանողաց միաբը ճոխացընելու և լուսաւորելու գիտուեց հետ արտերնին աղէկցնելու և առաքինի վարուց տէր ընելու մեծ ջանք տւկայ :

Որովհետեւ յիշեալ աղնուական անձը սպարդեց ւաքաշնութեան հանդէսին օրը անձամբ ներկայ չէր կցցած, գանձնէլու, սեպուեմբեր 12 կիրակի օրը ժամանակ գ տնելով յատկապէս ուսանողաց շնանդ գեղեցկադրութիւնները և պատկերները և աշխարհացյնները տեսնելու եկաւ, և միայն ասոնք դիտելու համար երկաւ ժամու մօտ ժամանակ ճեմարաններ մնալին եալիք մեծ հաճութեամբ և գոհութեամբ իւր գործոն գնաց :

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
Յ ՏՊԱՐԱՆԻ ՅՈՎՃԱՐՈՒՄ ՄԻՒՏԵՏՄԱՆ